

PULMISEK (38) *sb m*

pułmisek (20), **połmisek** (18); *pułmisek WyprKr* (4), *KochSat*, *BielSat*, *MycPrz*, *WerGość* (2), *BielSen*, *BielRozm*, *GrabPospR*, *SkarKazSej* (2), *KlonFlis*; *połmisek RejFig* (3), *RejZwierc*, *KochFr* (2), *KochPieś* (3), *PudłFr*; *pułmisek* : *połmisek RejZwierc* (5:8).

e prawdopodobnie jasne (tak w -ek); w poł- o *pochylone*.

sg *G* *półmiska* (1). *◇ A* *półmisek* (3). *◇ pl N* *półmiski* (6). *◇ G* *pułmisków* (12); *-ów* (3), *-(o)w* (9). *◇ D* *pułmisk(o)m* (2). *◇ A* *pułmiski* (7). *◇ I* *pułmiski* (3) *RejZwierc* (2), *BielSen*, *pułmiskami* (1) *KochSat*; [-ami], *-(a)mi* (1). *◇ L* *pułmiskach* (2), *półmiskoch* (1) *RejZwierc*; *-ach* (1) *GrabPospR*, *-ach* (1) *MycPrz*.

Sł stp brak, Cn: półmisek, Linde XVII – XVIII w.: półmisek.

Naczynie stołowe niższe od misy, okrągłe lub owalne, wielki talerz, na którym podawano potrawy na stół; lanx mediocris, patina minor Cn (38) : *IEden pilno s półmiská/ iadł żołądek świni RejFig Aa5; IEdnego z náfzey bráćiey Sową nákarmili/ S korzeniem ná półmifek pięknie przypráwili. RejFig Dd2v, Bb5; Srebro Stolowe K. Iei Mczi. [...] Misz wielkich dziefecz niezlocziftich Pulmifkow sefcz niezlocziftich [...] Pulmifkow mnieifzich fefcz niezlocziftich Pulmifkow iefcze mnieifzich WyprKr 51-51v, 113v; Iuż czyrwony rząd muśi być ná woźniki á niedźwiedzie [= skóry z niedźwiedzi] do kolan [...]. Iuż dwie fłużbifthe á trzecia coby im kwokálá/ [...] Iuż fciány obbić muśi/ iuż s półmifki kápuftá. RejZwierc 31, 58v, 59; Ná iedwabie/ złotogłowy/ ogony/ y ferety/ y kárety/ vtrat nie przelicysz. Ná pułmifki y liczbę niewyczáyną potraw/ muśi sfáwác/ byle fię pokázác SkarKazSej 705a; [Solutum autem huiusmodi debitum sibi dixit decem octo libris stanni in duabus patinis mediocribus alias polmiski ActRector II 1552 nr 397; Mis cenowych wielkich 17, półmisków 11 i 1 szczybaty, a drugi zgnieciony InwMieszcz 1572 nr 175].*

W przeciwstawieniu: »pułmisek ... misa« (3): [*ludzie w dawnych czasach*] *niedbali o Lify/ Ani owych pułmifkow/ iedli z iedney mifcy. BielSat D3v [idem: owe pułmifki] BielRozm 29; Pierwey profte potráwy/ á teraz ptaki y kápłony. Pierwey iedná miffá wśytkim/ á teraz pułmifkow kiládźiesiát. SkarKazSej 666b.*

W przem (1) : *A potym [Mikołaj Rej] z chlebem gárniec mleká ziadfzy/ iábłek z kopę/ á pułtrifułá gniłek zpázfzy/ do tego fztukę mięłá álbo ráczey cztery świeżego wezbrawfzy/ pułmifkom kilkom czupryny wzmiawfzy/ kápuście kwásney potym dorobił. WerGość 242.*

Przem: metonimicznie: Potrawa podawana na półmisku (23) : *Więc y dobre biefiády/ giną miedzy námi/ Rozródzą [= odradzą, tu: wyprą] ie półmifki/ co idą parámi. RejZwierc 110; Tak na on czas wfzifcy fię do fławy cińęli/ Ktozey niedrogim [lege: nie drogim] trunkiem/ ani pułmifkami/ Ale znacznymi chćieli zyfkác poślugam [!] KochSat B2; (marg) Pan s pániá iáko fie rádzą o pułmifki. (-) Więc fie iuż tu páni s pánem iefzcze z wieczorá rádzą/ co máią przy grochu á co przy kápuście poftáwić. RejZwierc 59; namiotek álbo chrofciana budká tho były mármory y álábáltry ich [dawnych Polaków]/ podpłomyczek ná węglu vpieczony á káwálec báráninki to były pułmifki ich RejZwierc 69v; Ktemu wfzytki przyfłmáki tu ze wfzech ftron wożá/ Tymże hoyne Polaki nabárziew vbożá. Trzęłá fie thu Apteki/ tłuká fie mózderze/ A Polaczek w pułmifkoch fiedząc fobie gmerze. RejZwierc 243v, 58v, 190v [2 r.], 243, 248v, Bbbv; MycPrz I B2; (nagł) Ná gofpodarzá. (-) POfádzileś mię wprawdzie*

nienagorzéy/ Ale by trzebá miéřá dáwác řporzéy: Przed tobą widzę półmiřków niemáło/ A mnie się ledwie poléwki dořtáło. *KochFr* 22, 117; Cefarż wřzyřtkie pułmiřki z řtołu řwe⁸⁰ przed nowego Cefarżá nořić każe á on wolałby był kwáśną kápuřtę álbo rzodkiew. *WerGořc* 246; *BielSen* 16; Więćeyći řrébrá/ y złotá dźiř mamy/ Więćey pułmiřków ná řtoły dawamy: Co potym [= *jaki z tego pożytek*]? *KochPieř* 15, 38 [2 r.]; Smákuie wřzyřtko rádo w nadobnéy řwobodźie. Nářtáwiay zász pułmiřków iákich chceřz w niewoli/ Pátrząc ná nie/ áż głowá człowieká záboli. *PudłFr* 72; *KlonFlis* D3; [[*choroba przychodzi*] prze obźářtwo/ kthóre w człowieká nieořtroźnégo iáko iad řłodki nieobácznie wchodźi: gdy zásiadřzy v tákich pułmiřków/ gębę korzeniém y przyřmákami rořpaliwřzy/ iáko nákámióńkę lać muři *OczkoPrzymiot* 30; Zacrořć domu niech záwřdy [*szlachcicowi*] řzepce zá vchem/ áby nie dořypiał/ pułmiřkami się nieprzeřtáwiał *CerGór* 43].

W połączeniach szeregowych (2): Iednoby nam trzebá wiáć tych pieřzczot řwoich/ tych pułmiřkow/ tych rzeźánych áxámitkow/ y tych rozmáitych wymyřłow nářzych/ ktorymi się wřzyřcy boiowi ludzie brzydzą/ iedno tego tylko vřiwáią oni ludzie pieřzczeni á zniewieřcieli *RejZwierc* 187v; A iź teź ráđzi nářzy dořtatek řwoy pokázuią przed obcemi w řzácii w pułmiřkách w trunkách/ toby obroćili ná potrzeby woienne/ y temby się chełpić poczęli *GrabPospR* K4.

W charakterystycznych połączeniach: pułmiski dziwne, zbyřnie (2); pułmiski na stoły dawać; pułmiskow nastawiać (2); w pułmisku gmerać.